

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

De amicabili correctione habenda, aduersus errantes cap. xxxiiii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

DE RATIONE COERCEN. LIBID.

dinis appareat quæ diutius dissimulari, aut latere nõ põt. Quam ob rem in contrahenda eiusmodi familiaritate ignotorum, differendum nobis erit iudicium, & superes- dendum aliquantisper, iuxta Pythagoræ documentum: qui uetabat inisci temere cuiquam dexteram: per quod innuere uolebat, non esse inconsulto quemlibet conciliandum nobis amicum. Expedi siquidem egregium, sanctumq; uirũ aliquem habere nobis è multis, qui nos possit facere meliores: cuiq; expedite, ac nudè patefaciamus omnia nostri cordis arcana: quiq; in uia uirtutum, ducatum præstet: & quem nobis totius uitæ nostræ, & custodẽ, & censore ponamus: ut tanq; eo intuete uiuamus, & tanquam eo præsentem cuncta faciamus.

De amicabili correctione habenda aduersus errantes. Cap. XXXIII.

Eph. 4.

Sed quoniam fieri põt, ut plerunq; in turpiores quosdam etiam necessario incidamus, & uitare eorũ con- sortia facile nequeamus: propterea ne quid ab eis in eo congressu detrimenti patiamur, tunc inicienda sunt illis à nobis monita salutaria, atq; pie, prudẽterq; suaden- dum eis, ut resipiscant: atq; cum ipsis tam diu commo- randum, quatenus conducere communi utriusq; saluti uidebitur. De hoc Apostolus. Nolite inquit communi- care operibus infructuosis tenebrarum: magis autem redarguite. Attamen cauendum ne forte cum his in eam familiaritatem amicitie descendamus, quæ consuevit similes iungere: nisi forte contigerit, ut emendentur, atque sic emendati, & sui dissimilis effectis, possint & ipsi merito inter bonos, & honestos uiros haberi. Sunt multi qui turpia quidem in seipsis multũ adhorreant, sed aliorum turpitudinem nimis æquanimiter ferant, ad omnia coniuuent, atq; dissimulantes. Timent enim si quospiã reprehendant, molestiam illis asserre: atq; abalienare à se eos, & uideri ex eo deinceps minus amici: uel et hypod

eritæ existimari: quasi dum eorum uitia castigant, aut se
 ipsos iustificare, aut illos spernere uideantur. Foras mit-
 tendus est timor iste inanis, & uanus, neq; respiciendum
 quicquam ad nos, sed communi commodo consulend-
 um: quatenus possit salutis fraternæ ratio semper, &
 ubiq; constare. Quid quæso uerendum est, amicū am-
 eos arguere, quando, ut apud Ciceronē Cato dicit, multo
 melius de hominibus mereantur, amici qui acerbi, q̄
 qui dulces habeantur. Illi enim semper uerum dicunt, hi
 nunquam: illi prodesse plerunq; possunt hi semper ob-
 esse. Quare nō debent boni, & ueri christiani in qui exer-
 citati sunt in operibus piis, tam improbe, tamq; imma-
 niter delinquere: ut sua opera amicū, & proximum in
 tanta necessitate destituant: quin potius reassumpto ani-
 mo, quibuscunq; auxiliis possunt amicis, ubiq; præsto
 esse, ne pereant. Argue inquit Apostolus, obsecra, incre-
 pa, in omni patientia, & doctrina. Optimum sane est, &
 summa laude dignissimum, damnare, et reprehendere
 turpia, ac facere, et docere honesta: nam si te forte audie-
 rit (iuxta illud saluatoris nostri uerbum) lucratus eris fra-
 trem tuū: sin minus, nihil interim iacturæ passus es: ope-
 ram dedisti amico, & proindē bene meritis factus es de
 fratre, quicquid postmodum eueniat. Nemo autem un-
 quam desperet posse monendo proficere: confidat tan-
 tum in domino, qui est, qui operatur in nobis. Potens est
 Deus inquit Apostolus omnem gratiam abundare face-
 re in uobis, ut in omnibus semper omnem sufficientiam
 habentes, abundetis in omne opus bonū. Et alibi uini-
 us est sermo Dei, et efficax, & penetrabilior omni gladio
 ancipiti, pertingens usq; ad diuisionem animæ & spiritus,
 compagum quoq; & medularum. Nihil est ergo ut ue-
 reamini, omnia possibilia sunt credenti. Neque enim po-
 test non prodesse libera, clemens, atq; beniuola commo-
 nitio amicorum: dummodo sit magnanima, & sine con-
 tumelia: lenisq; potius quàm seuera: atq; etiam mode-
 P P iii

2. Timo. 4

Matth. 18

2. Cor. 9.

Heb. 4.

DE RATIONE COERCEN. LIBID.

fata, breuis opportuna, ac seorsum, suo loco, & tempore
 præstita: & super omnia, ut sola ipsius causa, qui obiurgatur,
 suscepta esse uideatur. Cauendum uero interim nequid iracunde,
 ueluti contra inimicum, ne quid imperiose, tanquam in subditum,
 neue quid iniuriose, aut contumeliose, tanquam in improbum
 sacrilegumq; dicamus. Atqui leniter admonendus est, ut amicus,
 dulciter corripendus, ut frater, clementer arguendus, ut suæ culpæ
 nescius: eiq; commiserandum, ait uenia dignissimo. Etenim admonitio
 non loco exhibita, & obiurgatio facta intempestiue, & absq;
 discretionem, est tanquam pharmacum non appositè, neq;
 ex ratione medicæ artis exhibitum, quod multo aptius est
 perturbare stomachum, & uexare ualitudinem, quàm leuare
 languentem. Quam ob rem in corripendis fratribus benigna
 adhortatio, & suauius admonitio, ac leuis castigatio, adhibenda est:
 asperitas increpationis, atq; exprobrationis, omnino fugienda.
 Nam quicumq; humiliter in fratre obiurgando sese submittit, &
 sine elatione cum infirmo infirmatur, facile auditur ab eo,
 qui egrotum se sentit, & indignum curationis. Talis fuit curatio
 Samaritani illius euangelici, qui in uulneribus sauciati uinum
 infudit & oleum, & curam illius agit. Verum & hic in eiusmodi
 pio, sanctoq; negotio suscipiendo, nihil quicquam temere agendum
 est: sed prudenter cauendum, ne quum alium iuuare quis cupiat,
 ipse sese perdat. Sæpe enim contingere solet, ut in cōmixtione
 diuersorū morū, ex alienis uitis quidpiā in se uir bonus
 recipiat: quā frequentius solet euenire in eiusmodi cōuersatione,
 ut malus efficiat ex bono, q̄ ex malo bonus. Cōstat. n. ex
 consuetudine bonorū, bonum semper reddi meliorem: ex
 commercio uero malorum, bonum effici plerumq; malum,
 & malum semper fieri nequiores. Quam ob rem quum per societatem,
 & communionem malorum, & boni contaminari facile possint,
 studiosissime attendendum est, si quando

3. orit.

St. dnam
 Luce. 10.

3. orit.

4. d. 3.

fortē contigerit, ut quis bonus eiusmodi societatis culpa
deceptus corruat, ut statim separetur amicitia, si commo-
de potest: sin minus sensim, pedetentimq; faciendā dis-
iunctio consuetudinis, ita ut amicitia, quas non proba-
mus (iuxta Ciceronis consilium) dissutæ magis, quàm
discissæ etiam uideantur: ne quando nō tam deposuisse
amicitias, quàm inimicitias suscepisse credamur. Id au-
tem recte fit, si à nobis in ea re nihil iracundæ, nihil con-
tumeliosæ, nihil temere, ac sine rationabili, ac honesta
causa factum esse uideatur.

Non esse adeo fidendum solitudini: ut hominum
consortia omnino fugiamus. Cap. XXXV.

ID etiam prædictis addam, q; sicut frequenti sodalium
urbæ raro, ita & solitudini non semper credendum
est: nam utrobq; periculum sæpe imminet, & pro-
pterea, neutri temere fidendum. Modus sane habendus
est in utroq; quando utrinq; graue animæ discrimen in-
stare cognoscitur. Clamat sapiens quidā. Fuge multitudi-
nem, fuge paucitatem, fuge etiam unum. Et propterea
Crates philosophus conspicatus forte quempiam ado-
lescentem ultro citroq; deambulantem, & solum, & tacitum
nescio quid secum meditantem: interrogauit, quid
illic solus ageret. Tunc adolescens. Mecum inquit lo-
quor. At ille. Caue (inquit) ne cum homine malo loquar.
Est itaq; usque adeo parum fidendum nobis, ut ubiq;
& semper timendum sit, ne quis nostrum seipsum, non
solum conuersando, sed etiam male cogitatio perimat:
quoniam mali comites, & infidi socii nobismetipsis sæ-
pe sumus. Quare præ oculis, & in corde nobis sem-
per habendus est Deus: & in eo fidendum & in eo spe-
randum: qui solus nos potest eripere à periculis, & con-
stituere in tuto. Etenim quicumque in Deo tanquam in
solido fundamento suam obfirmabit mentem, is pro-
fecto siue, domi, siue foris, seu in urbe siue in agro, seu